СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 104. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 4-го травня 1940. No. 104. Jersey City, N. J., Saturday, May 4, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ГОВОРИТЬ З ІТАЛІЙСЬКИМ АМБАСАДОРОМ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт мав побачення з італійським амбасадором, князем кольонною, й дискутував про европейське положення, зокрема про загострення відносин між аліянтами й Італією. В його руках знаходиться повний звіт розмови американського амбасадора в Римі, Филипса, і премієра Мусоліня. З цього заключають, що президент став особисто посередником між аліянтами й Італією.

Сомнер Велес, підсекретар стейту, мав пресову конференцію, на якій ґазетярі ставили йому запити відносно найновіших европейських подій, зокрема про наміри Італії. Велес відмовлявся давати якінебудь вияснення в тій справі, а навіть натякам не хотів зробити дійсного стану. Заявив лише, що департамент стейту не задумує тепер давати поклику американським громадянам в Італії, щоб звідти виїздили, і в тому відношенні положення незмінне. Зате в морських колах говорено, що на Середземнім морі знаходиться ескадрона боєвих кораблів, один кружляк і два контрторпедовці, які будуть оставатись там для випадку, як би треба було евакувати американських громадян з цеї смуги.

СЕН. ЛОДЖ ПРО АМЕРИКАСЬКІ ЛІТАКИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Лодж, член підкомітету авіяційних справ, зробив заяву в сенаті, що американські військові літаки є значно гірші від німецьких. В бою з німецькими літаками, казав він, вони показались би безборонними. Тому треба змінити конструкцію американських літаків так, щоб збірники ґазоліни, подібно як у німецьких літаках, мали мішки з такої ґуми, яка відразу заліплювалаб сама діри вразі поцілення кулею і не допускала до випливу ґазоліни; також довкола сидження летуна мусить бути панцирна охорона; вкінці мусить бути тяжка зброя, чи то кулемет, або навіть малі канони.

СКАЛІСОВІ ЗАКИДАЮТЬ КРАДІЖ.

ШІКАҐО. — На основі сконфіскованих фінансових книжок у юнії домових робітників виходить, що арештований недавно предсідник тої юнії, Джордж Скаліс, упродовж трьох літ стягнув з членів своєї юнії півтора міліона долярів і ті гроші десь пропустив, чи вкрав. Скаліс, як відомо, з хвилею арешту зрезиґнував з головства, але його приятелі заповідають, що членство знов його вибере. Скаліс має за собою кримінальний рекорд. Він сидів кілька літ у тюрмі за торгуванням проституцією.

КУЛАЧНА БІЙКА МІЖ ҐУБЕРНАТОРОМ І ҐАЗЕТЯРОМ.

ДЖЕКСОН (Мізурі). — Між політичними противниками, ґубернатором Мізурі Полом Джансоном і ґазетяром Фридериком Соленсом, у „лабі" готелю вибухла кулачна бійка. Зачав її ґубернатор, вдаряючи палкою „без виповідження війни" Соленса по голові. Той кинувся на ґубернатора, звалив його з ніг і обкладав кулаками так довго, поки не прийшла „експедиційна сила" і не розірвала комбатантів. Обо вони покалічені.

ПОЛЯКИ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — Барон Роп, представник польського уряду, зробив умову з зарядом Світової Вистави в Ню Йорку, на основі якої Польща перебирає для свого вжитку і ту площу на Світовій Виставі, яку минулого року займали Совети. У звязку з тим Роп виголосив знаменну промову, в якій сказав, що Совети усунулися зпоміж гурта інших народів; їх місце тепер буде займати Польща. Китайці роблять заходи, щоб також цього сезону мати свій павільон на Виставі.

БИЗНЕСМЕНИ ПРО ВІЙНУ.

ВАШИНГТОН. — На зїзді американської торговельної палати 1,500 представників бизнесового світу серед інших справ розглядали справу американської невтральности і вкупі з тим ухвалили резолюцію, яка каже, що Америка повинна ізолюватись від війни, але настільки, наскільки це не загрожує інтересам Америки. Подібні думки висказувала на своїй конвенції „ліґа американських голосуючих жінок" і це дехто вважає за факт, що у відношенні ізоляції відбувається в Америці певна переміна думок.

КАНАДІЙЦІ НЕЗАДОВОЛЕНІ З ВІЙНИ.

ОТАВА. — Канадійське населення незадоволено воркотить, що анґлійці уступають з Норвеґії. „Ми не можемо виграти війни, уступаючи", завважують вони. Знавці кажуть, що воркотіння оправдане та що небавом команда аліянтів зажадає більшої помочи з Канади...

МЕТОДИСТИ ЗА ВІДКЛИКАННЯ ТЕЙЛОРА.

АТЛЯНТИК СИТІ. — На своїй загальній конференції методистські церкви ухвалили резолюцію домагатись від президента Рузвелта відкликання свого представника Майрона Тейлора з Ватикану. Методистська конферниція виходила з заложення, що висилка державного представника до Католицької Церкви ламає американську засаду розділу церкви від держави.

ДЮІ ГОВОРИТИМЕ З ЛЕНДОНОМ.

КОЛОРАДО СПРІНҐС. — Томас Дюі, претендент на президентського кандидата з боку Републиканської Партії, по короткій недузі виздоровів і тепер задумує продовжати свою виборчу кампанію. Він наміряє виїхати до Канзас і там буде говорити з Алфредом Лендоном, попереднім републиканським кандидатом на президента.

ПРИЇЗД ЕП. ІВАНА БУЧКА

Дня 29. квітня ц. р. прибув на американську землю епископ Іван Бучко, бувший епископ-помічник митрополита Андрія Шептицького у Львові, добре відомий зо своеї ревної й патріотичної праці на церковнім і народнім полі.

В останніх часах Преосвященний І. Бучко був папським візитатором українських церков у Бразилії, Арґентині й Уруґваї. Тепер є назначений папою римським на епископа-помічника при теперішнім епископі американської української католицької церкви, Константині Богачевськім. У пристані повитали новоприбулого гостя представники укр. кат. церкви і світські громадяни.

БАНДИТ ПРИ СМЕРТІ ПРИЗНАЄТЬСЯ

Нормен Зеф, 30-літній бандит, звісний під прізвищем „Дюк", вискочив був минулої середи коло Йонкерсу, в стейті Ню Йорк, з їдучого поїзду, котрим його везено до вязниці. Везучі його аґенти пострілили його так поважно, що, відставлений до шпиталю, помер наступного дня. Перед смертю він зложив зізнання, у котрих признався, що він убив у Ню Йорку одного поліцая й одного поліційного детектива.

Піддержуваний лікарями при житті, поки не скінчив своїх признань, бандит оповів поліції докладно, в яких злочинах він брав участь.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА

У карному суді в Ню Йорку станув обвинувачений за вбивство першого ступня 26-літній Мейнард МекКул, котрому прокураторія закидає вбивство 36-літнього розвозувача часописів, Ізидора Коренмена. Подія скоїлася 15. лютого цього року на одній зо стацій нюйорських підземних залізниць. На суді МекКул заявив, що готов признатися до незавиненого вбивства. Він говорив, що він хотів ограбити, але не стріляти. Коренмен припадково попав на момент грабіжу й, покинувши ґазети, ударив по револьвері, і МекКул вистрілив не хотячи. Суддя дозволив йому зложити таке признання і йому мають визначити кару 16. травня.

ДІСТАЛИСЯ ЧОВНОМ ЧЕРЕЗ ПІВНІЧНЕ МОРЕ

Чотири норвежці, втікаючи перед німецькою окупацією, переплили через Північне море у невеличкім човні, 12 стіп довгім. Вони зробили дороги 260 миль і дістались до Анґлії.

Там вони оповіли, що належали до залоги одного норвезького корабля, занятого збиранням морських мін. Почувши чутку, що німці наступають на фйорд, у котрім їх корабель стояв на якорі, вони добули компас, всіли на човен і поплили.

По дорозі стрінули рибацький човен, котрий їм поміг дістатися до порту. Норвежці заявили, що вони навіть не чуються умучені.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

19 ЛЮДЕЙ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО БУТЛЕҐЕРСТВА

Із 122 осіб, котрих обвинувачено минулого тижня у федеральнім карнім суді в Ню Йорку за участь у великій шайці бутлеґерів, 19 осіб уже призналися до вини. Двом з них уряд закидує керівництво цілої шайки бутлеґерів, котрі за заподанними уряду виробили й продали коло 400,000 ґальонів горівки, чим обманули уряд на $1,600,000.

СЛІПІ ЛЮДИ В ПОВІТРЯНІЙ СЛУЖБІ

Шість сліпих людей служать тепер у британській повітряній службі як телефоністи.

Найстаршим з них є В. М. МекҐарі, котрий служив у великій війні й осліп у 1928 році. Він навчився потім читати й писати системою Брейля за три місяці й на тій основі зголосився до служби. Комендант спершу не знав, куди його приділити. МекҐарі пригадав собі, що він раз підчас війни в Франції служив при телефоні, й просив, щоб йому дати службу в телефоновім відділі. Його примір піддав ідею іншим сліпим ветеранам.

СТРАШНА ДРАМА У ПРАЛІСІ БРИТІЙСЬКОЇ КОЛЮМБІЇ

В липні минулого літа два ловці звірів (трапери) найняли літак, щоб завіз їх і їхні причандали на побережжя озера Вернон. Літак завіз їх туди й оба ловці подалися в пралісову гущавину острова Венкувер. І там знайшли вони тяжку, повільну голодову смерть. Перший з них помер 56-літній Джеймс Рикмен, а тоді його товариш, 27-літній Ллойд Кумс, щоб не переходити тих самих смертних аґоній, застрілився. Цей же самий Кумс писав свій денник від першого дня побуту на острові. І в тому то деннику описана обидвох товаришів жахлива драма. Вони примирали з голоду чотири місяці; день за днем ситуація погіршувалася, їх сила виснажувалась, аж прийшов страшний кінець.

Той Кумс малописьменний хлопець, одначе списав свою і свого товариша історію так реально, але і в такий захопливий спосіб, що читається її немов роман великого письменника.

Їхні тіла знайдено на днях і привезено літаком до Зебалос, Б. К., 4-го квітня.

ХОЧЕ ЗБИРАННЯ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Томас вніс у конґресі резолюцію, яка домагається, щоб федеральні секретаріяти розпочали збирання ріжних матеріялів, потрібних для війни.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Норвезький уряд зложив перед Міжнароднім Червоним Хрестом у Женеві протест проти того, що німецькі бомбовози бомбардували норвезькі шпитальні кораблі, при чому були жертви в хорих, лікарях і доглядачках хорих.

ЧИ МАЮТЬ ГИНУТИ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ НОВИНОК?

ЛОНДОН. — Представник міністерства війни мав розмову з воєнними кореспондентами, що передають новості з західнього фронту. Він заявив, що американські кореспонденти почувають себе найнещасливішими, бо їхні хлібодавці думають, що війна ведеться на те, щоб вислані ними кореспонденти доносили їм кожного дня сензаційні вісті, і то з поля бою, щоб вони мали про що писати в ґазетах і виставляти як новинки в кінових театрах. Та, казав представник (ґенерал), усі сензаційні новості у цілому світі не вартують життя одного британського жовніра чи моряка.

НІМЕЦЬКИЙ ЖОВНІР ПРИБИВАЄ ПРОКЛЯМАЦІЮ В НОРВЕҐІЇ.

У проклямації написано: „Ми тут, щоб вас охороняти".

АЛІЯНТИ ВІДСТУПИЛИ З ПОЛУДНЕВОЇ НОРВЕҐІЇ

ЛОНДОН. — Британський премієр Чеймберлин заявив у парляменті, що аліянтські частини відступили цілковито з полудневої Норвеґії. Таким чином ціла полуднева Норвеґія, а також і середуща є вже під владою німецьких окупантів. Тільки деинде бороняться ще норвезькі добровольчі відділи. Премієр зазначив, що це відступлення не означає, що аліянти покидають Норвеґію. Навпаки, вони думають осадовитися сильніше на півночі.

НАДІЮТЬСЯ НАСТУПУ З ІНШОГО БОКУ.

Чеймберлин іще заявив, що аліянти мусять надіятись нової німецької „блискавичної війни", яка може діткнути Голяндію, Бельґію, Балкан, а то й саму Анґлію. Саме у звязку з тим зібрано більшу фльоту на Середземнім морі, щоби бути готовою на всякий випадок. Таке розміщення анґлійської фльоти у ріжних пунктах тепер можливе, бо, як твердить Чеймберлин, Німеччина понесла на морі величезні втрати в кораблях і не є вже в тому напрямі ніякою загрозою.

БЕЗНАДІЙНЕ ПОЛОЖЕННЯ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. — У Швеції панує велике пригноблення з приводу відкликання аліянтських військ з полудневої Норвеґії. Шведи переконані, що тепер німці зможуть опанувати легко цілу Норвеґію, бо опір ставлять тільки маленькі частини норвезьких добровольців, що не зможуть довго вдержатись і вигинуть, або будуть змушені здатись. Німці мають під собою найбільш заселену територію з промисловими центрами, залізницями і пристанями. Навіть Нарвік, що є на далекій півночі, ще далі є в німецьких руках.

ПОШКОДИЛО АЛІЯНТСЬКОМУ ПРЕСТІЖЕВІ.

СТОКГОЛЬМ. — Норвеґія опинилась у такому положенні, що норвезький король враз з урядом готов запропонувати Німеччині заключення миру. Так думають у Швеції. І кажуть, що аліянти багато втратили на тому, що не дали Норвеґії відповідної допомоги. Вважають, що висилка чеських і польських леґіонерів є ніякою поміччю, ні такого війська, що не є вправлене й загартоване до війни з таким противником, яким є німецьке військо. Дальші наслідки опанування Норвеґії німцями є ті, що Швеція є тепер відтята від торговлі з аліянтами і є здана на торговлю з Німеччиною та Советами. Супроти того вона буде змушена уступати Німеччині.

НАРВІК ЗРУЙНОВАНИЙ.

СТОКГОЛЬМ. — Моряки, що прибули з Нарвіку, стверджують, що пристань зруйнована до такої міри, що забере кілька років, поки буде можна привести її до порядку. Це значить, що навіть якби аліянти ту пристань здобули і її вдержали, то всеодно великого пожитку з неї мати не будуть. Крім того німці задинамітували всі тунелі залізниці, що веде до шведських залізних копалень. Значить, що на випадок відступу знищилиб увесь залізничий шлях, щоб таким чином пошкодити аліянтам і унеможливити їм довіз заліза зо Швеції.

ЧИ НЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО?

РИМ. — Американський амбасадор Вилйем Филипс відбув іще одну конференцію. Тим разом з італійським міністром заграничних справ, Чаном. Кажуть, що Злучені Держави намагаються посередничити між аліянтами й Італією, щоб припинити поширення воєнного конфлікту на Середземне море.

ЄГИПЕТ ПЕВНИЙ УЧАСТИ У ВІЙНІ.

КАЇРО. — В Єгипті радість, що прибули до Александрії нові анґлійські воєнні кораблі. А це тому, що всі певні, що Єгипет буде втягнений у війну вже впродовж найближчих тижнів.

ЩЕ В НОРВЕҐІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Про норвезького короля Гакона можна сказати з певністю те, що він є ще на норвезькій землі. Певно десь на далекій півночі. І разом з норвезьким урядом.

СКАНДИНАВІЯ ГОТОВА ПОГОДИТИСЯ З НІМЦЯМИ.

ЛОНДОН. — В Анґлії найбільше бояться того, щоб скандинавські держави не піддались німецькому натискові й не погодилися з Німеччиною. Признають, що навіть така Швеція знайшлась у дуже критичному положенні, бо ввесь її промисл залежний від вугілля, якого вона не має, а який тепер може дістати тільки від Німеччини.

НЕЗАДОВОЛЕНА ЯПОНІЯ.

ТОКИО. — Обмеження филипинською леґіслятурою іміґраційної квоти визнано в Японії „явним виявом ворожнечі супроти Японії". Обмеження найбільш дотикає Японію.

ЖАЖДА ВЛАДИ ПРИЧИНОЮ ВІЙНИ.

РИМ. — З нагоди канонізації італійської дівчини і французької монахині папа Пій XII. виголосив слово, в якому підкреслив, що змагання до влади і сили є причиною теперішнього воєнного конфлікту. Грішні пристрасті і бажання, казав папа, осліплюють людей до тої міри, що вони затрачують почуття справедливости. Люди забувають, що властиве царство є в небі. І тому так гонять за земними посілостями і багатствами, за земною величчю і за земною владою. Вислід з цього: війна з усіми її нещастями.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ШИРОКЕ ПОЛЕ ДО ПРАЦІ

Неодин з нас мучиться думками, що і як робити, щоб ми в Америці поступали вперед скорішим темпом. Бо так виглядає, що здається всюди вже маємо своїх людей, та проте наше народне поле стоїть на багатьох ділянках облогом. Тому, коли беремося за якусь працю, зараз завважуємо, при практичнім виконанні, що нам бракує сил. Особливо тоді, коли хочемо якусь роботу виконати дійсно солідно, а не маємо засобів, щоб за неї добре заплатити, чи взагалі заплатити. Ось це є та важна справа, над якою слід нам добре призадуматись.

Нерозумно є вимагати і в народній праці, щоб вона була ведена в усяких обставинах без цілковитої заплати. Це не є можливе ні в нас, ні деінде. З тим мабуть уже погоджуються і в нас усі розумні люди, що хочуть собі й нашій справі добра. І тому таких демагогів, що осуджують тих людей, що брали чи беруть З ПОТРЕБИ нужденну заплату за свою працю на народнім полі, стає у нас щораз менше. Значить, що є поступ і на тім полі. Та нам не про те йде, а про далеко важнішу справу: про ту величезну народню працю, яку треба виконувати, а за яку не можна ніяк заплатити, або за яку, у багатьох випадках, навіть не повинна бути матеріяльна заплата.

Мусимо розуміти, що наші матеріяльні засоби такі маленькі й слабі, що навіть у найкращих обставинах і при найліпшій волі ми не є всилі оплачувати як слід навіть тих, що мають виконувати найтяжчі завдання, яких виконання забирає виконавцям увесь час. Бо про оплату тої величезної праці, яку мусять виконувати тисячі наших громадян, нема що й думати. Отже вже з того виходить, що наш загал в Америці мусить надалі відчувати, що брати участь у народній роботі й виконувати якусь її частину, малу чи велику, це в першу чергу — почесть. Хто цеї праці не виконує, і то даром, або з матеріяльною кривдою, той чи та не можуть заслугувати на імя українського свідомого громадянина і патріота чи української громадянки і патріотки. Та це такі речі, що не требаб про них говорити. Колиж говоримо, то це означає, що треба про них говорити.

Наше народне життя зачинає підлягати великим змінам. Старі робітники-патріоти зачинають нас покидати. Вистарчить добре слідкувати за вістками з місцевостей про тих, що від нас відходять, щоб зрозуміти, що ряди наших людей, отих жертволюбивих, відданих цілою душею і серцем нашій справі, рідніють. Одначе відійшовших нема ким заступити, бо на їхнє місце щораз більше приходить таких, що пр кожній народній праці питають, що їм з неї прийде. А як не питають, то поводяться так, що видно, про що їм іде. Тому треба завчасу зарадити. А зарадити можна тільки ідейним підняттям громади чи товариства, активністю на народнім полі, діянням у користь загальної справи. Це відноситься до старшого покоління, а в ще більшій мірі до молодого, бо саме його треба до тої нової праці, якої не можна оплатити.

ЧИ ВЧИТЬ ЛЮДЕЙ ІСТОРІЯ?

Historia magistra vitae (історія — вчителька життя), така була римська приказка. Тому в школах усіх народів відведено певне місце науці історії. Того, хто не знає історії свого народу, вважають за несвідому, некультурну людину. У деяких народів історичні науки мають особливе поширення і популярність. Це бачимо серед анґлійців та французів, де політичні провідники часто бувають добрими знавцями історії та авторами історичних праць. Приміром, визначними істориками були французькі політики Ґізо і Тієр, пізніше Жорж Клемансо. (Цікава дуже його праця про грецького славного політика й оратора Демостена).

Цісар Наполеон І. кохався в історичних студіях, багато з історії читав і знав. Його улюбленим письменником був грецький історик Плютарх, автор славнозвісних біографій діячів греко-римської історії. Наполеон навіть сам доручив свойому історикові Лесюрові написати історію України („Історія козаків"), бо мав на увазі висунути українську справу в боротьбі проти Московщини. Також в Анґлії знаходимо багато активних політиків, що студіюють історію. Найвідповідніший приклад — теперішній міністер Доф Купер. Він написав переложену ріжними мовами працю про Наполеонового міністра Талерана.

Інтерес до історичних наук є дуже розвинений також у Німеччині. Особливість деяких напрямів німецької історичної науки є їх бойовий дух (Трайчке, Дельбрюк, Лямпрехт, Момзен). Ці історики при кожній нагоді підчеркували вищість німецької раси, а з цього робили певні політичні висновки. Польські історики цілком перейняли цю методу „войовничої історії", але дуже переборщили, на превелику шкоду самому польському народові. Не було великого дива, коли Польща перед 1914 роком, розділена між трьома державами — Росією, Австрією та Німеччиною — жила фікціями про велику Польщу „від моря до моря" і про „цивілізаційну місію" Польщі на Сході.

Відомо, що люди з фізичними недостачами (горбаті, криві, карлики) мають перебільшену оцінку своєї особи, вони горді і зарозумілі. Р. Сєнкевич у своїх історичних романах малював полякам чарівну, хоч і неправдиву картину „золотої вільности" за шляхотської Польщі і цими вигадками затруїв душу польської інтеліґенції.

Дух „пана Заґлоби", насильника і циніка, дожив серед польської освіченої верстви до світової війни і без перешкод запанував у відновленій Польщі після 1918 року. „Польща має бути велика і могутня, як за часів Ягайлонських", — це гасло піддержувала польська нація від Пілсудського і національ-демократів аж до дуже „лівих" польських політиків. Тому, що для великости і могутности не вистачало своєї власної сили, поляки хотіли жирувати чужим коштом, робили поляків із чужих народів, кольонізували українські та білоруські землі. Полякам снилися кордони Польщі з 1772 року, коли в їхніх руках була майже ціла Правобережна Україна і вся Біла Русь. Зокрема **польська історична наука цілком „зліквідувала" Україну.** Що то за народ, — казав у Варшаві недавно один польський учений історик про українців, — що раз на століття прокинеться, учинить різню жидам і полякам, та й знову засне мертвим сном? Були, правда, поодинокі голоси в Польщі, які ставилися критично супроти польської манії величности: Бодуен де Куртене, славний мовознавець, правник професор Петражицкі, нарешті професор Ольґерд Ґурка, що влучно розбивав фікції „історичних" романів Сєнкевича. А проте польський загал і польська політика трактувала українську справу як „вирішену" навіки. Роман Дмовскі, провідник та ідеольог польської „народової демократії", писав, що Україна, як держава, булаб на школу Польщі, та що взагалі це булаб, на його думку, не держава, а „дім розпусти".

Так учили свій нарід польські історики, політики й поети. Не хотіли вони знати тої правди, що кожного разу, коли Польща пробувала коштом України порозумітися з Московщиною, приходила руїна польської держави. 1667 року Польща разом з Москвою розділила Україну, а вже незабаром поляки почули на собі наслідки тої політики: за царя Петра І. московський резидент у Варшаві командував польською державою, як хотів. Зруйнувавши українську державу, польські шляхтичі думали забезпечити також своє клясове панування над українським селянством, але не тільки не досягнули цього, а мусіли просити, щоб цариця Катерина II. післала їм своє військо на приборкання гайдамацької революції. Заваливши Україну, Польща сама розпалася під ударами своїх дужчих сусідів.

Чи останні події навчили поляків, що вони вели згубну для себе політику? Ні! І тепер, коли Польща впала, поляки не шукають причини своєї державної руїни між собою, в своїй власній політиці. Як і раніше, вони мріють про велику й могутню Польщу, до якої мають бути прилучені ще нові чужі землі. Знов твориться фікція „Польщі-мучениці", Польщі — месії народів, що має показати високі ідеали цілому світові. Мали поляки 20 років спокійного життя, щоби показати, що вони можуть. Чи після цього їм хтось може вірити?

ЗВЯЗКИ УКРАЇНИ З АНҐЛІЄЮ В ДАВНИНІ

У княжій добі Україна мала близькі звязки з далекою Анґлією. От, наприклад, відомо, що за часів князя Ярослава Мудрого в 11. столітті у Києві пробували анґлійські королевичі Етелред та Едвард. Перебували вони на дворі Ярослава Мудрого як утікачі з Анґлії. Згодом при помочі Ярослава Мудрого королевич Едвард зміг знов прийти до влади в Анґлії, в своїй батьківщині. Оце показує, що Ярославові Мудрому справи Анґлії не були чужі.

Що звязки між Україною та Анґлією у княжій добі були близькі та дружні, видно і з того, що князь Володимир Мономах був жонатий із дочкою анґлійського короля Гаролда, що то згинув у битві під Гейстінґс 1066 року. Ота анґлійська княжна, що була жінкою Володимира Мономаха, називалася Ґіта.

Ті дружинні відносини між Україною й Анґлією мабуть трохи попсувалися, коли в 1066 році Анґлію підбив норманський князь Вилйєм Переможець. Бож наші князі мали дружні відносини до питомої анґльо - саксонської династії. Очевидно, що навіть і Володимир Мономах був прихильний до династії свого погиблого тестя Гаролда, а ворожий до норманського князя, що завоював Анґлію і прогнав нащадків домашньої анґльо - саксонської династії з їхньої батьківщини. Якийсь час брати Ґіти навіть перебували у свого шваґра, Володимира Мономаха, з надією, що він поможе прогнати норманського князя з Анґлії.

Удержували наші князі дружні відносини і з державами скандинавськими: зо Швецією, Норвеґією та Данією. Бож удійсності й сама київська династія наших князів походила із зайшлих в Україну скандинавських варягів-вікінґів. На це вказують навіть самі імена наших перших князів, от такі як: Аскольд, Дир, Олег, Ольга, Ігор, тощо. Та зчасом зайшлі в Україну скандинавські князі подружилися з місцевими українськими бояринями та княжнами, винародовилися і вважали себе українськими князями, хоч і не переривали своїх дружніх звязків зо Скандинавією.

От навіть і Володимир Великий набирав скандинавців до свого війська. Князь Ярослав Мудрий був жонатий з дочкою шведського короля Оляфа, з Інґіґердою, що перехрещена була на Ірину, і вдавався до свого тестя в Швеції по військову допомогу. Очевидна річ, що й ті князі наші, що княжили по Ярославі Мудрому, удержували тісні зносини зо скандинавськими державами. І, так удержуючи дружні зносини зо Скандинавією, в непрямий спосіб, київські князі були у близьких стосунках і з Анґлією й надалі. Бож скандинавські держави ввесь час були у близьких стосунках з Анґлією. От і навіть самі нормани, що підбили Анґлію в. 1066 році, були з походження скандинавцями, хоч наїхали на Анґлію з Франції. То були нащадки давніх скандинавських вікінґів, що завоювали тому два століття частину північної Франції, поселилися там, поженилися з француженками, навчилися [illegible]ньої мови і засвоїли собі французьку культуру.

Були деякі стосунки між Анґлією й Україною і в козацькій добі. От, наприклад, у половині сімнацятого століття анґлійський Лорд Протектор Кромвел, тодішній володар Анґлії, удержував листування з гетьманом Богданом Хмельницьким.

На якийсь час Кромвел навіть випробував Хмельницького військову систему управи країною в Анґлії. Анґлія була поділена на полкові округи таксамо як і Україна. Але така сама система в Анґлії не вдалася, бо там уже був глибоко вкорінився парляментаризм і населення сильно противилося проти диктаторсько-військового ладу.

По смерті Кромвела й Хмельницького звязки між Україною й Анґлією знов перервалися. Аж напочатку 1918 року Анґлія знов зацікавилася Україною, коли Центральна Рада проголосила самостійність України. В тому часі уряд Великої Британії назначив був свого представника в Києві, щоб він вів переговори з урядом Української Держави. — („Українські Вісті").

ЕВРОПА ПЕРЕД ПОШИРЕННЯМ КОНФЛІКТУ

Війна починає прибирати щораз ширший обсяг діяння. Обмеження її тільки до західнього фронту не осягнулоб тих цілей, для яких вона провадиться. Нема також ніяких виглядів на мирне полагодження конфлікту. Всі дотеперішні офіційні й неофіційні заходи в справі миру не увінчались успіхом. Залишилося тільки питання узагальнення війни та вирішення всіх пекучих і складних европейських питань у воєнному змагу.

Аліянти бачать осягнення своїх воєнних цілей тільки у мілітарній перемозі над Німеччиною, і до цієї перемоги підготовляють ріжні шляхи та вживають ріжних засобів, з яких одним із головних є економічна бльокада Німеччини. На всіх морях аліянти контролюють невтральні кораблі й не допускають постачання потрібних Німеччині продуктів і матеріялів.

Хотіли вони вирвати Німеччині такий важний для неї не тільки зо стратеґічного, але й економічного боку терен, як Скандинавію та посилили контролю на данських і норвезьких водах, як теж повели на них активні морські операції проти Німеччини. Цяж остання, бажаючи задержати виключно для себе скандинавський терен, окупувала Данію й Норвеґію, за які тепер ведуться між нею та аліянтами великі повітряні й морські бої.

Німецька окупація Данії та Норвеґії поширила конфлікт на скандинавський сектор і випровадила його зо стану льокалізації до ліній Зіґфріда-Мажіно. Ця подія вказує, що правдоподібно війна прибиратиме загально - европейський характер. З фактом німецької окупації повищих двох країн антанта не зможе погодитися, бо Скандинавія становить для неї, неменш як і для Німеччини, важливий стратеґічний і економічний терен. Вона є у стратеґічних плянах антанти незвичайної ваги пунктом, а зокрема преважливою базою, звідки антанта моглаб атакувати Німеччину. Тому бій за Скандинавію є одним із важних та вирішальних боїв між антантою й Німеччиною.

Коли війна вже сягнула й скандинавського півострову, то, очевидно, вона заторкає також інтереси Советів, які мусітимуть зайняти якесь становище в спорі за Скандинавію. Якщоб Москва хотіла поширити свою ґеґемонію на Швецію та Фінляндію (що по розвоєвій льоґіці московського імперіялізму повинно статися!), то таким чином увійшлаб у війну з антантою. А чинна мілітарна участь Советів у війні льоґічно поширилаб її як [illegible], то вже напевно до загально - европейського масштабу. Скандинавія, Балтик, Балкан і Чорне море стались би головними й вирішальними теренами війни.

Зокрема, коли би йшло про антантську кампанію проти Советів, то Чорне море й Кавказ були би для цієї кампанії вихідними точками. Тоді антанта мусілаб мати ясну концепцію щодо стану, який мав би створитися після розвалу московсько-большевицької імперії, отже в першу чергу вона мусілаб мати ясний погляд на українську проблєму. В плянах війни з СССР український фактор рішуче мусить бути вчислений, щоб ця війна справді закінчилась успіхами. Бо не вдасться доконати перемоги над Советами без активної співучасти української нації.

У війні проти Советів Україна, з уваги на своє ґеополітичне положення й не тільки національно-політичну, але й психольоґічну протимосковську позицію, гратиме ролю авангарду. Як найбільш вирішальний протисоветський чинник, українська нація вимагатиме, щоб війна з Москвою носила не лише протибольшевицький, але й виразний протимосковський характер. Себто, щоб її ціллю було не тільки знищення большевицького режіму, але розклад московської імперії і перебудова її на базі створення національних держав.

Отже **національний принцип** повинен лягти в основу концепції війни проти Советів. Коли мається на меті встановити новий порядок у східній Европі взагалі, і якщо цей порядок має бути справедливий та на довший час закріпити мир у цій частині европейського континенту, **то українська незалежна й соборна держава повинна стати фактом!**

Цілком ясно, що поширення конфлікту й втягнення в нього Советів іде по лінії української незалежної визвольної політики. Льокалізація цього конфлікту на заході, або мир, ніяк не сприяли би позитивній для нас розвязці українського питання, а що гірше, лишилиб існуючий окупаційний стан на українських землях. Українська нація стоїть готовою, щоб у випадку втягнення Советів у війну причинитися до розвалу московської тюрми народів та осягнути свій національно-політичний ідеал: Незалежну й Соборну Україну!

В. Федорончук.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(36)

— Не гоноровo, правда, але життя сальвуючи перед тим розюшеним туром Хмельницьким, в алькир заховався, ваша милість.

— Думаю, що вам перед ним не в алькир, а під землю ховатися доведеться. Виж його не тільки ограбили, а ще й сина йому вбили. Я не здивувавсяб, якби він вас, денебудь допавши, трупом поклав.

— Щодо грабіжу, ваша милість, то я вже говорив, а щодо сина, то ніщо мені невідомо. Коли й попало йому щонебудь у замішанні, то це тільки припадок. А втім, така моя думка, що поки сам Хмельницький живе, поти нам усім, не тільки мені, треба берегтися. Згадаєте колись моє слово, пане хорунжий. Батько вашої милости, покійний гетьман, знав йому ціну й не так довіряючи, як лякаючись тієї бестії, догоджував його забаганкам.

— Я цього не сказав би. Навпаки, як би мене так скривдили, я сам кращий не був би. Він ще дуже поміркований. Інший на його місці вже цілий Чигирин перевернув би.

— Підступний він мов лис і образу в серці ховаючи, жде свого часу. І... діждеться його...

— Що це значить?

— Це значить, що той папір з королівською печаттю, що він ним від острога сальвувався, скоріше, як би ми думали, придасться йому для кривавої пімсти не на мені й не на вас, ваша милість, а на цілій Речі Посполитій... А тоді він не сам Чигирин, а цілу Річ Посполиту горі корінем переверне. Побачите!

IX.

Не так воєнна ґльорія, як польна булава всміхалася панові хорунжому коронному Конецпольському в моменті, коли він рішився на експедицію в татарські поля. Настоювання Чаплинського й реляції Пешти про те, що чого доброго хлопство випередить шляхту й приборкає татарське муравлище, зробили своє. Молодий і недосвідчений, зарання закоханий у солодкому безділлі й життєвих розкошах гетьманич, усеж таки викресав з себе стільки запалу, щоб розвинути рейментарський прапор і блиснути ним попід ніс усім претендентам до гетьманської булави. Гра була варта того, щоб заризикувати вигодою й спокоєм, бо про безпеченство життя думати не приходилося. На експедицію вибрався гетьманич не сам. Знайшлися вже такі, що повинні були думати за нього й такі, що в потребі, моглиб за нього заризикувати життям.

В рейментарському почоті знайшовся коронний стражник Самійло Лащ, полковник князя Домініка Заславського Криштоф Корицький та два полковники реєстрового козацтва — пан Станислав Кричевський з Чигирина й пан Олександер Бруханьський з Білої Церкви. Не було тільки чигиринського сотника. Попереду експедиції почвалали козацькі старшини — Забуський Ганджа та Джулай, а поки вони маневрували на передпіллі, міг гетьманич спокійно лежати в походній колясі й без страху перед несподіванкою мріяти про гетьманську булаву.

Не довго барилися форпости, а залапавши язика, повідомили гетьманича, що пятнацять тисяч орди стоїть на Кучугурах.

На рейментарській раді рішили станути табором біля малого Інгульця, а легку кавалерію з козацькими полковниками в проводі, вислати на герць. Мов вихор налетів пан Кричевський на Кучугури, та роботи знайшов тут мало. Застав тут тільки майже незабезпечені улуси; орда була вже далеко в дорозі на Крим. Пограбивши улуси, вернувся полковник з добичею до табору.

(Дальше буде).

Ukrainian Weekly

SELECT UKRAINIAN STORIES

BÄTKIVSCHENA

By IVAN FRANKO

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(2)

I looked closer at him, but could not recollect ever seeing him. He appeared to be about 36 years old, with a long black beard, somewhat stooping, dressed in a white linen shirt and trousers of the same material, with a half-melancholic and half-alarmed look about him. His eyes seemed to avoid a direct glance, but when he felt that no one was looking at him they seemed to focus themselves upon something distant, as if seeking something. I continued to regard him closely, but still could not recognize him. He made a wry face, and finally shrugged his shoulders and bowed his head.

"Well no wonder you don't remember me. It's a long time since we saw each other. And you were even at my home. Opanas Morimukh—is my name. Remember?"

"It can't be!" I cried out. "Opanas! No, for the world of me I can't recognize you! How did you ever get to living here? And you teach? In such an out-of-the-way corner! It's so many years that I haven't heard about you... Come, tell me something about yourself."

I showered him with questions, while he lowered his head a little and gazed at me from beneath his brows, as if suspicious of my intentions and wondering how he could avoid them.

In the evening by the lamplight we sat in the schoolmaster's quarters and recalled common experiences of our school days. I dug out from my knapsack some tea and sugar, the schoolmaster made a fire and boiled some water, and soon we were enjoying an old schoolboy custom of sipping hot tea and munching black rye bread and cheese. Opanas ate with good appetite, listened closely to my talk, but said very little himself. I watched him quite intently, trying my best to see him as I knew him before: yet all my efforts were blocked by something intangibly strange about his face, something that screened the old familiar countenance and gave a new expression to it. I had the feeling that in the life of this man before me a great furrow had been ploughed through, dividing the early stage from the present. Several times it struck me that in the frightened or apathetic soul of this new Opanas Morimoukh, this schoolmaster, something stirred, some little light flickered, as if striving to illuminate the hidden. I felt that questions and words trembled on the tip of his tongue, seeking to be released, but that some hidden force checked them and drove them back into the depths of his inner being. I decided therefore to help these timid little birds to fly out, or, to put it into more popular parlance, to pull Opanas' tongue a bit.

"I visited your village recently," I said, abruptly changing the conversation.

"My village?" Opanas' voice trembled slightly. And then, smiling sadly, he added: "How could it be my village, when I'm here now."

"In your native village," I corrected myself. "There where your batkivschena was."

"That's all past and forgotten."

He waved his hand and lowered his head.

"Well, anyway, the people there haven't forgotten you, only they don't know what happened to you."

"Do they speak well of me?"

"I can't say that they do very much," I replied. "Personally, I can't stop wondering myself why you sold your batkivschena so suddenly and then just as suddenly disappeared. I certainly remember how much you loved this batkivschena."

Opanas glanced up sharply, with a hurt expression.

"You knew? What did you know? At most you could know only but a little. As for the rest..."

He waved his hand and again lowered his head.

"Come, now, Opanas, tell me just what took place, at least for old friendship's sake. When I learned of your parents' death I thought that you had gone back home and become a farmer. I was even about to write to you there when I met some of your neighbors, who told me that you had sold everything."

"And to that Jew too!" Opanas interrupted, with a bitter smile.

"And that you had immediately quit the village for parts unknown," I continued. "You can understand yourself why it was that I didn't know what to think."

"Well, what did you think?"

"Nothing. I came to the conclusion that the whole matter was a riddle, and that logic itself would never solve it."

"And what about my other former friends? What did they think?"

"It so happened that I did not speak to any of them about it. You know yourself that you didn't mix with much."

"Of course. They most likely forgot all about me!" exclaimed Opanas. "That's good anyway."

"But tell me, Opanas. What did happen to you? You seemed to be headed in one direction when suddenly you changed to another. What happened? Did some kitty cross your path?"

"What? Kitty? Do you remember her?"

"Who?"

"Why, you just mentioned her! That means that you do know something about me. How did you guess it? Or did someone tell you? Or maybe she did herself..."

Somewhat excited, he looked searchingly at me.

"Excuse me Opanas, but for the life of me I really don't know what you're talking about. Whom did I mention? And who is she?"

"Kitty!"

"What sort of a kitty?"

"What's that? You don't remember Kitty? And you really don't know what happened to me?"

"Of course not. Not in the least. What sort of a kitty are you talking about anyway?"

"So you don't remember. Weren't you ever in Suberlova?"

"Just a few times."

"Well, that's where..." and he paused.

Long-lost memomies of the Suberlova coffee house came back to me. It used to be a popular nightly gathering place for students and young bloods. I rarely visited it, and when I did it was during the day, so it was no wonder that the name Kitty meant nothing to me.

"There was a waitress there," Opanas rather reluctantly began recounting, "who in her time was very well known. They called her Kitty. She was a brunette, with luxurious hair, with black, sparkling eyes. Her face—blood with milk. Her teeth—wonderful. Upon her lips such a smile that one's heart beat faster at the sight of it. Her voice—in conversation, for she didn't sing,—was such as I have never heard before or since. All of her, every movement,

(Concluded)

every line, every word, every glance of her eyes—all were so enchanting that from the very moment I laid eyes upon her I forgot everything. It seemed to at there was no equal to her in the whole wide world. No wonder they say that love's a malady, a ...a. When I first saw her, heard her voice and laughter, I fell prey to such a malady that I didn't even have the slightest wish or will to fight it off. You know yourself that I never was partial to girls. But this time I fell so hard that I completely lost my head. It was just as if I had found myself in the midst of a forest fire. I lost all my will power, my strength, everything! I felt that fate had looked into my eyes and that I couldn't possibly ever flee from her."

Opanas paused for moment. He was breathing rapidly now from having said so much in one breath. On his pale cheeks two reds spots appeared, as if driven out by some inward fire. He talked with his eyes riveted to the ground; it seemed to me that he was plumbing the very depths of his soul and was afraid to look me in the eye for fear his eyes would reveal it to me in all its nakedness. For a few moments he remained silent, then taking a few sips of tea he returned to where he had left off, speaking in a manner unusual to him, hurriedly, brokenly, as if catching the pictures that floated through his memory like some storm clouds.

"I was not a frequent visitor to Suberlova. One time, however, I somehow stayed there until it was evening. I was sitting reading a newspaper, when suddenly raising my eyes I saw—her. I stared at her, not believing my eyes. Great wonderment—that was the first and strongest feeling which took complete possession of me. "It can't be! Is it really so?"—whirled about in my mind like dry leaves in an autumn wind. I just sat there and stared at her. When she passed among the tables my eyes followed her like faithful hounds after their master. And when she approached me I began to tremble. When she disappeared I sat like one stricken deaf and dumb, awaiting her. Hour passed after hour, and it didn't even occur to me to leave. To leave? What for? Where to?—when here was my whole world, my sun, my life. Somewheres near eleven o'clock some of my friends came in, already quite drunk, uproarious, happy, and singing. They sat down behind two tables, ordered cognacs, and seeing me dragged me over to them. In a few moments she entered, bearing a trayful of the cognacs ordered.

"Ah, Kitty!" they all began shouting and pressing towards her. "Servus, Kitty! How are you? Wie geht's?"

Hands reached towards her, some to take the glasses of cognacs, other to touch her, to paw and pinch her. I stood there trembling, feeling as if red hot coals had been cast over me, my head swimming, unable to utter even a word. But she went about her duties absolutely unperturbed, indifferent to all the shameful pawings of her and the raucous yelling. An aloof smile played about her lips, as if all this drunken roistering did not even reach her toes, did not even touch her, and so could not defile her.

I also took a glass of cognac from her hands and in the act felt her eyes rest upon me. My confusion became greater, blood rushed to my head, and that cognac plunged down my throat like a fiery river. Somehow I managed to order another cognac, after that I don't remember what took place. All that I know was was that in my pockets there twenty guldens, of which the following day I could find not even one, and that the whole night through we uproariously sang all sorts of songs, bandied cynical humor, and—that she sat on my knees and pinched my ears while I wept, kissed her hands and incoherently babbled:

"Kitty! My life! Kitty!"

Who, when and how he took me home undressed and put me to bed, I don't know. I awoke the following day some time near evening, with a splitting headache. My throat burned, there was a constant roar in my ears, and I could not recall where I was and what had happened to me the previous night. Only after I rose from bed and soaked my head in water did I begin to remember. I felt neither shame nor sorrow, and the only thoughts that were with me were those that I had no money left to enable me to see her again that evening. However this was not such a great dificulty. I quickly sold some of my clothes, some books, my watch, and 10 o'clock that evening I was again at the coffee house and again I suffered the same torments, the same panic, the same hot and cold feeling, when I saw her. She walked among the tables as yesternight, aloof, self-possessed, with the same smile; there was not even a trace of any weariness or sleeplessness as a result of the previous night. Not once did she look in my direction; or perhaps she only pretended not to. I sat mutely until one in the morning, drinking one coffee after another, not daring to speak to her; nor did she speak to me either, even though she smiled and laughed at the sallies others made to her. After one I rose and left for home.

From that time I began to live from night to night. I cut my classes, stopped even thinking about myself, about my future, my career. The only thing that concerned me and upon which I based my whole existence was that I saw her, that I heard her laughter, and her voice. She became for me life itself. But after that first night I didn't speak to her again, and she seeing that I neither drank nor spent money there did not pay any attention to me. But this did not bother me in the least, I did not feel jealousy when others joked with her, embraced her, pinched or kissed her. I, it was evident, was not in love in the ordinary meaning of the word. I only felt an absolute need of seeing her everyday, just we feel the need of light, air and water."

* * *

We finished drinking our tea, but neither of us felt sleepy. I was curious to hear the rest of Opanas' dramatic story, for it was giving me a vivid picture of his quiet but deeply passionate nature. On the other hand it was evident that Opanas was glad to find someone before whom he could confess, someone who was not only a good listener but who also understood and sympathized with him. He rubbed his forehead with his palm, looked at me a trifle distrustfully, as if apprehensive of my judgement, but seeing nothing on my face that would discourage him from continuing, he again turned his eyes towards the corner and resumed his tale, in a quiet, resigned voice:

"To tell you the truth, all that happened after that to me was nothing but the devil's dance itself; a better description for it I can't find. Sometimes it seems to me that the whole affair was nothing but a dream, under whose spell I remain even now, and that any moment I might wake up and find myself to be the student I was before I met Kitty. Other times I am quite ready to believe in miracles, in predestination, in magic, or anything you have, so impossible does everything about it appear to be. You will understand, of course, that I'm unable to recount everything perfectly that happened to me then.

It's likely that many important phases escaped because amidst the storm of unusual events my whole attention became centered mainly on unimportant trivialities, on mirages, which I later found well-nigh impossible to piece together.

It started with my receiving from home one day a telegram saying: "Hurry home immediately. Your father." I felt a slight pang when I read this. But since I received the telegram about nine in the evening just when I was leaving my quarters for the coffee house to once more to feast my eyes upon Kitty, and since my very hands were trembling with haste to get to her, I threw the telegram on the table without giving it a second thought, pulled the cap over my ears, for a snow storm raging outside, and although the thick flakes driven by a high wind made it impossible to see more than a few yards I hurried through the streets as fast as I could. I had in my pocket several guldens, received for the watch I had sold. In a half hour I was sitting inside the already familiar coffee house amidst clouds of tobacco smoke and drunken hubbub. Drinking black coffee I made a show of reading a newspaper, but all the while I kept a close watch over the door from which she would emerge. Ten o'clock passed—and no sight of her, eleven passed—still no sight of her, twelve passed—and not a sound or sight of Kitty. I sat there like one fever-ridden drinking one black coffee after another, my head whirling, the printed words before my eyes jumping and assuming all sorts of fantastic shapes, my thoughts all jumbled. Finally after a hard inward struggle I ventured to ask one of the entertainers what had happened to Kitty.

"Oh, she's not coming here any longer!" The girl gayly replied, sitting down on the chair alongside me and blowing smoke from her cigarette straight into my eyes.

"Why?"

"Are you curious to knew?"

"Of course I'm curious."

"But it's not interesting enough for me to tell."

"Well, what will make it interesting enough for you to tell."

"Ha, ha, plenty. But first of all two cognacs, to make our conversation smoother."

I ordered two cognacs. She touched glasses with me, had a little sip and poured the rest into the tray. I also just tasted the liquor and put my glass down.

"Now, tell me what happened to Kitty."

"She's not here any more."

"But where is she?"

"Why do you want to know?"

"Because I have to."

"But why? Did she strike your fancy?"

"Whether she did or not is beside question. The fact is that I have to know where she is now."

"None of that now. Tell me, are you fond of her or not?"

"Yes, I am."

"Are you in love with her?"

"Terribly so."

My lips were smiling, but my heart felt like bursting.

"Oh, if it's as bad as that—But drink! Why don't you drink?"

I drank my cognac.

"Two more cognacs!" she cried to the waiter.

"Does the gentleman wish it?" the waiter asked me without looking at her.

"Yes!" I replied mechanically, without taking my eyes off her. Again she blew smoke into my eyes from her cigarette.

"Terribly in love! Poor boy! And for what reason? Go ahead, tell me, why do you love her?"

"Do I know?! It just so happened. But where is she?"

"Maybe at home."

"Why didn't she come tonight?"

"Because she was discharged. Or maybe she quit herself. I'm not sure about that."

"Where does she live."

"Here, on the second floor."

It was as if someone had pushed me. I felt a wild urge to push this girl aside, leap from my chair and run to Kitty, no matter where she was, just to see her, to be near her at least for a few moments. However I quickly composed these feelings, and assuming an indifferent air I called the waiter over and paying the bill, left. Once outside, I involuntarily wiped the perspiration off my forehead and heaved a deep sigh, as if I had just rid myself of a heavy burden. I began walking aimlessly, striving to puzzle out what had happened and of what significance it was for me. She had to quit working in the coffee-house. Well then why? But that's not important. Yet she's without work! Maybe she is badly off? Maybe she was driven out of work, and not paid too? Maybe she has an old mother, little brothers and sisters, whom she has to suport? My imagination became inundated with various situations in which this seemingly already lost girl appeared as a heroine, one who sacrificed her maidenly honor in order to support her ones. I resolved to visit her, to find out from others more details about her life, and give everything I had to help her. I laid out all sorts of plans of how to approach her, and gain her confidence. And with such resolutions in my mind I reached home, undressed and lay down to sleep.

(To be continued)

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

District No. 1

NEW YORK

	G	F	P
Ted Dusanenko	2	3	7
Michael Czarnecky	10	0	20
Stephen Czarnecky	3	1	7
Jim Nykyforchyn	0	0	0
Nestor Stadnyk	7	1	15
John Stadnyk	0	0	0
Mickey Hamalak	3	0	6
Emile Husar	0	0	0
George Semus	0	0	(
John Bodnar	0	0	C
John Hamalak	0	0	0
Totals:	25	5	55

District No. 3

MAHANOY CITY

	G	F	P
S. Nepywoda	8	2	18
W. Rychalsky	8	3	19
J. Rychalsky	6	1	1?
M. Humenick	5	0	10
S. Bottock	1	0	2
J. Radick	0	0	0
Totals:	28	6	62

George Staruch of New York and Singuha of Mahanoy City, referees. Joe Kisel of Mahanoy City, scorer. Michael Husar of New York, timer.

District No. 4

AMBRIDGE

	G	F	F
J. Watach, F	5	1	11
M. Markvan, F	5	3	13
W. Homziak, C	3	3	9
J. Fedorko, G	3	1	7
P. Cybuck, G	4	0	8
A. Fuke	0	0	0
Totals:	20	8	48

CLEVELAND

	G	F	P
J. Hodowancki, F	6	0	12
N. Bobeczko, F	2	0	4
G. Horosko, C	4	2	10
S. Bobeczko, G	2	2	6
P. Belyk, G	5	2	12
Burko	0	0	0
Spodar	0	0	0
Totals:	19	6	44

Gebet, scorer. Total fouls: Ambridge, 8 out of 15; Cleveland, 6 out of 12.

District No. 4

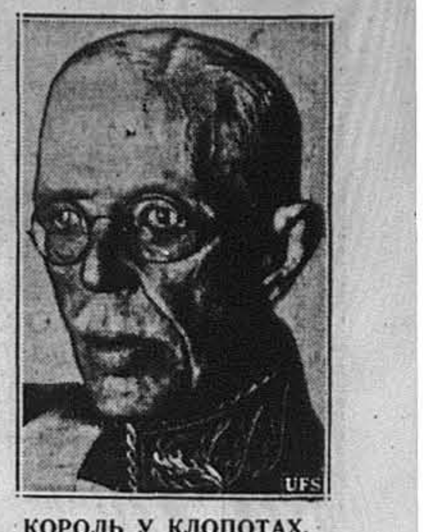
AMBRIDGE

	G	F	P
J. Watach, F.	2	0	4
M. Markvan, F	3	4	10
W. Homziak, C	5	0	10
P. Cybuck, G	2	0	4
J. Fedorko, G	3	1	7
M. Zatchey, F-G	0	0	0
B. Lysick, F	0	0	0
Totals:	15	5	35

AKRON

	G	F	P
J. Pulk, F	4	3	11
J. Koss, F	2	1	5
V. Pulk, C	3	0	6
L. Rittman, G	0	0	0
M. Lesniak, G	1	0	2
Totals:	10	4	24

Rapso, referee. Todorszuk, timer. Gebet, scorer. Total fouls: Ambridge, 5 out of 14; Akron, 4 out of 9.

КОРОЛЬ У КЛОПОТАХ.

Ґустав V., 82-літній король Швеції, котрий боїться, що його королівство загорне Німеччина.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЄИРАКЮЗ, Н. Й.

На пропаґанду.

З приводу другої світової війни яка навістила й наші українські землі, наш нарід зазнає більше терпінь, ніж передтим. Місцеві жінки, що бажають причинитись до визволення українського народу, взяли під увагу що тепер нашим обовязком тут, в Америці постаратись про те, щоби про кривди наших братів добре довідався культурний світ. Супроти того ми мусимо піддержати ті українські бюра і чинники, які подають світові інформації про український нарід. Місцеві українські жінки від себе на ту ціль зібрали $8, які переслано через Обєднання на пропаґанду української справи.

Зложили підчас коляди, на листу Обєднання ч. 16, по 50 ц.: Т. Майкович, І. Пігуляк, В. Фішер; по 25 ц.: А. Дембіцька, Г. Федорук, А. Кудлик, І. Киянка, Ю. Дашкевич, Я. Лвайн, С. Тимчишин, В. Матвійчук, М. Даньків, Д. Боґровський, М. Дембіцький, А. Ковальчук, А. Ліщинецька, Т. Шкляренко, А. Лаба, Олена Подоляк, Анна Костишин, Ольга Мілер, Т. Андрущишин, К. Рибак, А. Яворський, Й. Заяць, Г. Туркевич, І. Робак, М. Кіндрат, І. Каменюк.

А. Дембіцька.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З ювилею на народні цілі.

Дня 10 березня ц. р. зібрались односельчани села Ролева, що мешкають тепер у Честері, Філядельфії І Савт Бетлегемі, та разом уладили гарну несподіванку для Миколая й Анни Паращаків з нагоди 30-літнього ювилею їх подружого життя. Велике враження зробило на ювилятів те, коли вони ввійшли до хати і зовсім несподівано застали повно гостей. Пані Анна Федорів привитала їх по українському звичаю — хлібом і сіллю, а музика заграла їм весільного марша.

Коли всі засіли до гарно накритих столів, тостмайстер Максим Паращак іще раз привитав ювилятів, а опісля покликав присутніх до зложення їх бажань.

В нашій околиці це вже пятий раз справляють таку несподівану забаву одні другим і кожний раз не забувають про народні потреби. І тим разом про те не забули. П. Микола Рубаш у своїй промові згадав, що при таких веселих забавах не повинні ми забувати і про вищі народні цілі. З черги ту саму справу порушив і тостмайстер і, представивши в зворушливих словах положення українського народу, попросив приявних зложити жертви. Збірка принесла $19.25. Зложили по $1: В. Бобяк, А. Тоганчин, І. Паращак, Т. Паращак, п. Мушастий, Н. Добромільський, С. Пастернак, Анна Федорова, І. Паньків, М. Рубаш, С. Містурак, М. Веца, М. Паращак, Анна Тоганчин, Г. Каспер, Н. Паращак, А. Пташинський, Т. Онишко, М. Єдинак; Д. Рой 25 ц. Гроші висланo через Обєднання з призначенням: $10 на удержання Українського Бюра у Вашингтоні, а $9.25 на українських збігців. Збіркою занялись пані: Параскевія Рубаш і Анна Тоганчин.

Анна Тоганичин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

PHOENIXVILLE, PA. St. Peter & Paul Br. 321 will hold their monthly meeting on Sunday, May 12th, at the Ukrainian Hall at 1 P. M. Important matters will be discussed. All members are urged to be present. — Demetrus Chuck, Sec.

НАНТІКОВК, ПА. Спеціяльний мітінг 319. відділу відбудеться в неділю, зараз по Службі Божій, в годині 10. Служба Божа розпічнеться в 8. годині, тож проситься всіх членів зійтися на мітінг. Буде вибір делегата на конгрес до Вашингтону. — Василь Стефунько, секр.

КОТСВИЛ, ПА. Спеціяльні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 5. травня, зараз по Сл. Божій. Треба, щоб явилися всі члени, як один, бо буде вибір делегата на Український Конгрес до Вашингтону. — П. Турчин, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Запорозька Січ, від. 305., скликує надзвичайні збори в неділю, 5. травня, в годині 10:30 рано, в справі вибору делегата на Український Конгрес. Повинністю кожного члена є прийти і взяти участь у голосуванні, бо будуть члени з двох відділів з У. Н. Союзу і з У. Р. Союзу. Повинністю є кожного члена прийти, бо ще більше довідаєтеся за Конгрес на мітінгу, бо буде читана кореспонденція з головної канцелярії. — М. Гентош, секр.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В Великодному числі Свободи було подано в оголошенні святочних побажань: **Стефан Паламар.** Має бути: **Семен Паламар.**

З ДНЯ

СПРИЙМУВАННЯ МИСТЕЦТВА.

Чимало літ тому в старому краю бувало хлопці і дівчата зійдуться разом і пічнуть співати пісні: „Видиш, брате мій", „Летіла куля понад гору", „Чорна ріля ізорана", „Веселостеж моя, де ти ся поділа", „Ой та зажурились стрільці січовії", „Зеленая рута", „Стоїть явір над водою", „Як умру" і т. п. Деколи для відміни, чи для пробудження, заспівали „І шумить і гуде", або коломийки, а потім зараз знов якусь сумну, тужливу.

Любили ми страшенно сумні, тужливі пісні. В смутку ми добачували красу і чар. Бувало деколи, що ми навмисно на якусь пісню натягали жалібний стрій. Хоч ми співали ріжними голосами, то проте старались надати нашим голосам цілковите злиття, велику гармонію, в якій не булоб ні найменшого дисонансу. Також обовязково ми надавали нашим пісням повільний такт. Чинник часу хотіли з наших пісень цілком усунути і в той спосіб начеб надати їм безконечність. А шляхом цілковитої згідливости в голосах ми хотіли наче розплистись у всесвіті. „Як умру" починали ми поволі і „ууу" тягнули так довго, поки не осягнули досконалої гармонії; те саме „у могиииилі". Або — „Видиш, брате мій", „кличуть круууу, круууу, круууу" виходило так сумно, так безнадійно, начеб живцем чоловіка засипували в гробі.

Той сумовитий настрій справляв нам велику мистецьку приємність і задовілля. Посмак цеї приємности залишився і до нині. На американському ґрунті деколи хочеться відновити ці враження ранньої молодости і заспівати тих пісень. Нераз ми їх співаємо. Правда, той смуток тепер нам не все вповні вдається, але ми стараємось, як можемо.

ЗНАЧІННЯ МУЗИКИ.

Англійський музик і письменник Сидней Герисон написав книжку під заголовком „Музика для загалу". В тій книжці між іншим він пише: „Значіння музики видавалося занадто невловне і змінливе, щоб навязувати його до світових подій. Деякі люди навіть переконали себе, що музика не сміє мати якогонебудь значіння; що вона є лише вправою в „чистій" красі. Коли, одначе, ми ввійдемо глибше від самого слухаяння, заглибимося в індивідуальну мельодію і попробуємо схопити музику чоловіка як цілість, схопити його улюблений зміст, далі слідкуватимемо за його кепськими працями таксамо, як за добрими, вкінці завважуватимемо хиби, що деколи помагають пізнати його добрі прикмети, — ми зазнаватимемо чимраз більшого переконання, що, згадатиб лише пару прикладів, Баха „фуґи" і Баха лютеранізм; Шуберта пісні і Шуберта Відень; Ваґнера епопеї і Ваґнера суспільна фільософія — стоять нерозривно".

Далі Герисон вияснює, що те, що діється довкруги нас, зокрема в політиці, в суспільнім устрою, має тісний звязок з нашою мистецькою творчістю, знашими піснями, з нашим сприймуванням мистецтва.

ПОДІБНА ДУМКА.

Американський фільософ і релігійний провідник Джан Александер Макей у „Ню Йорк Таймс Маґазін" з 21. квітня ц. р. висказує дуже подібну думку. Він одобрює думки журналіста Отта Толишуса, поміщені в попереднім числі тої ґазети, під заголовком „Ваґнер — ключка до Гітлера", і каже: „Автор, Отто Д. Толишус, виказує з глибоким передуманням, як моральні вартості Адольфа Гітлера моделювались на „Перстені Нібелюнґів", себто на ряді опер Ріхарда Ваґнера. Він звертає увагу на факт, що Ваґнер сам написав отсей епітаф до свойого „Перстеня": „Тут усе є траґічне, а воля, яка бажає різьбити цілий світ по своїй уподобі, кінець кінців не осягне нічого більше, як гідне себе знищення".

На основі цього Макей і Толишус доказують, що Гітлер, який по своїй волі хоче різьбити цілий світ, прямує до свого знищення. Та нам тут не про те йде. Нам іде про підкреслення, що мистецьких імпульсів до своїх задумів, а далі моральної енерґії до своїх чинів, Гітлер шукав у славних операх і в музиці Ріхарда Ваґнера. Це далі значить, що опери, музика, пісні є вагітні не лише „чистою" мистецькою красою, але також наладовані мистецькою енерґією, яка може штовхнути людей до одних, чи інших, чи до ніяких учинків.

„НІЯКІ ВЧИНКИ".

Хоч прикро це писати, а всетаки здається, що наші деякі пісні, зокрема ті, що наведені вище, не тільки що своїм безнадійним смутком не можуть стати джерелом нашої моральної національної енерґії, але вони ту енерґію, що може заховатись десь у кутку нашого серця, паралїжують.

Це прикра справа. Але велика скількість наших пісень це наркотик, який викликує в нас приємні привиди, присипляє нашу діяльність. Це мистецтво, що не побуджує нас до ніяких учинків.

АРЕШТ ЗА ВБИВСТВО.
16-літній Роберт Гейнемен, котрого арештовано в Абинґтоні, Па., як убивника 16-літньої Едити Снайдер.

КРОВНІ ЗНАКИ НА ЖОВНІРСЬКИХ ЛЕҐІТИМАЦІЯХ

Вояки французької й анґлійської армії носять, як і в попередніх війнах, медаліони з іменем вояка і його відділу. Крім того на тих леґітимаціях подано, якого роду кров має її власник. Як відомо, є чотири ріжні роди крови і коли раненому або хворому треба влити чужу кров, то вона мусить бути того самого роду, що його власна. Означення роду крови забирає багато часу. Маючи поданий рід крови раненого на його леґітимації, лікарі можуть відразу влити йому таку кров, як треба, не ждучи на розслід, якого переливу він потребує.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (155)

Торців, що стерегли входу до галі Панту, було дійсно багато. Але, хочби їх було десять разів стільки, то Тарзан не був би завагався напасти на них і пробувати продертись до середини галі, на поміч Дженеті. Він дійсно кинувся на них мов лев і рвав, кого попало. Його товариші теж не стояли бездільно.

Бойовий крик Тарзана відгомоном відбився в галі Панту. Аґті вчула його і їдко завважила: „Хай він кричить, скільки хоче, це не поможе. Він сюди не прорветься, з Дженета згине". Вона дала знак одному жерцеві, що стояв біля ручки, яка відкривала отвір до вулькану, щоби був готовий. Одна хвилина і Дженети не буде.

Тарзан за тих кілька хвилин успів перетеребити багато торців. З його меча спливала кров. Він сам був цілий закрівавлений, але далі боровся, аж поки не добився до дверей, що провадили до галі Панту. Його боки мужньо охороняли Пері і Дарно, не дозволяючи іншим торцям завдати Тарзанові удар іззаду.

Вкінці Тарзанові вдалося відкрити двері і він увірвався до середини цілою силою. Дженета видала з себе радісний крик. Всі жерці остовпіли з цього. Заловкла на хвилю і сама Аґті. Вона цього не сподівалась. Але зараз вона прочуняла і поспішно видала приказ жерцеві, щоб той відкривав отвір до вулькану.